

[trouw.nl](https://www.trouw.nl)

Via belasting een levensvorm afdwingen is schending van mensenrechten

Jos Teunissen

De inkomstenbelasting is in toenemende mate gebruikt ter stimulering of juist ontmoediging van bepaald gedrag.

Lees verder na de advertentie

Hoofddoelstelling is bevordering van de betaalde arbeidsparticipatie, een doelstelling die in belangrijke mate ideologisch is gedreven: betaalde arbeid leidt tot individuele economische zelfstandigheid, die een noodzakelijke voorwaarde zou zijn voor emancipatie, in het bijzonder van vrouwen.

Vooraf heffingskortingen worden als sturingsmiddel ingezet. De afgelopen jaren zijn deze sterk verhoogd. Veelzeggend is dat D66 de door deze partij bepleite korting van 500 euro voor werkenden aanduidt als '(werk)bonus'. Heeft U zelf inkomen? Dan krijgt U de algemene heffingskorting. Maar bent U een niet-verdienende partner, dan wordt deze korting - denigrerend aangeduid als 'aanrechtssubsidie' - in 15 jaar afgeschaft.

Heffingskortingen hebben weinig of niets meer te maken met draagkrachtverminderende factoren. Sterker nog, de staat creëert daarmee welbewust draagkrachtverschillen tussen gezinnen die vóór belastingheffing eenzelfde gezinsinkomen en draagkracht hadden. Daardoor wordt het minst betaald door gezinnen met beide evenveel verdienende partners en loopt de de belasting op naarmate de onderlinge inkomensinbreng meer afwijkt van die - gewenste - verhouding. Zo'n gezin betaalt inmiddels tot bijna zes keer meer belasting dan een tweeverdienergezin met hetzelfde gezinsinkomen.

Heffingskortingen zijn een belangrijke oorzaak van de ondoorzichtigheid van ons belastingstelsel

Heffingskortingen zijn een belangrijke oorzaak van de ondoorzichtigheid van ons belastingstelsel. Anders dan belastingvrije sommen worden heffingskortingen niet afgetrokken van het belastbare inkomen, maar van de over dat inkomen verschuldigde belasting. Bij een belastbaar inkomen van 20.000 euro is de huidige arbeidskorting van (maximaal) ruim 3200 euro evenveel 'waard' als een belastingvrije som van ruim 8700 euro. Dat is buitenproportioneel.

Die ondoorzichtigheid zal er aan hebben bijgedragen dat belangrijke gevolgen nagenoeg buiten beeld zijn gebleven. Door de forse verhogingen van de arbeidskorting zijn de netto-

verschillen tussen arbeidslonen met uitkeringen en pensioenen sterk vergroot.

Doordat de afbouw van de 'aanrecht-subsidie' wordt 'doorvertaald' in de bijstandsuitkering, is deze ruim 400 euro lager dan deze anders zou zijn geweest. Toen het Nibud begin 2014 waarschuwde dat een bijstandsgesin maandelijks tot 150 euro (bij drie kinderen) tekortkwam om alle noodzakelijke uitgaven te betalen, werd in de media geen relatie gelegd met deze afbouwmaatregel.

(Belastingwetgeving behoort niet ingewikkelder te zijn dan nodig

Het is hoog tijd voor een levensvormneutraal belastingstelsel. Het is niet aan de staat om te bepalen hoe mensen hun leven het beste inrichten en dus ook niet om aan hun levenskeuze financiële voor- of nadelen te verbinden. Dit is schending van het gebod van gelijke behandeling en van fundamentele mensenrechten, zoals de vrijheid van inrichting van het gezinsleven.

Dat in beleidsstukken het financieel bevoordelen of afknijpen van burgers wordt aangeduid als 'prikkel' (en niet als dwang), is verhullend taalgebruik.

Belastingwetgeving behoort niet ingewikkelder te zijn dan nodig. Het democratische mandaat waaraan parlement en regering hun legitimiteit ontleen, stelt ook eisen aan de doorzichtigheid van regelgeving, waardoor deze ook door burgers kan worden doorzien en bekritiseerd.

Lees ook: [Duwtjes in de goede richting](#). Hoe met 'nudging' het gedrag van mensen wordt gestuurd.

Trouw.nl is vernieuwd. Ter kennismaking mag u nu gratis onze artikelen lezen.

